

Sijaishuollossa asuvilla lapsilla ja nuorilla on tärkeitä ajatuksia, jotka toivoisimme koulun henkilökunnan huomioivan.
Tarkoituksena on tavoittaa jotain olennaista huostaanoton aiheuttamista kokemuksista, avartaa aikuisten ymmärrystä sekä mahdollistaa kannustavia kohtaamisia.

1.

Tarvitsen jonkun, joka kuuntelee ja ymmärtää

Huostaanotto merkitsee tuttujen ihmisten, paikkojen ja arkirutiinien muutosta. Luottamus läheisiä kohtaan on usein horjunut, jopa särkynyt. Elämän peruskivien järkkyminen synnyttää tarpeen löytää turvaa sekä ymmärtäviä ja kannustavia aikuisia – kuten opettajia. Koska koulu on merkittävä osa huostaanotetun arkea, ymmärrä ja hyväksy tämä tarve. Auta löytämään kuuntelijoita.

2.

Kukaan ei toivu hetkessä, anna minulle aikaa

Huostaanotosta toipuminen on aikaa vievä prosessi, joka näkyy usein käyttäytymisessä. Jos oppilas kokee, ettei ole sallittua oireilla ja ilmaista tunteita, hän saattaa alkaa välttää kokemustensa käsittelyä ja hävetä täysin normaalia kipuilua. Pyri siis luomaan ja ylläpitämään ilmapiiriä, jossa voin käsitellä kokemuksiani vapautuneesti, mutta silti toisten turvallisuutta ja mielenrauhaa kunnioittaen.

3.

Älä oletta, että kaikki tekemäni johtuu siitä, mitä minulle on tapahtunut

On perusteltua olettaa, että huostaanotto vaikuttaa monin tavoin lapsen/nuoren tekemisiin ja sanomisiin. Näiden tapahtumien merkitystä ei kuitenkaan tule ylikorostaa: esimerkiksi normaalit murrosiän kasvukivut tulee kohdata normaaliin kehitykseen sisältyvinä haasteina, eikä niitä tule selittää ensisijaisesti oppilaan perhe-
taustan kautta.

4.

Kaikki huostaanotetut eivät ole nuorisorikollisia!

Vaikka olen huostaanotettu, se ei tarkoita sitä, että olisin syyllinen tapahtuneeseen tai tehnyt itse mitään väärää. Huostaanoton pohjalta ei toisin sanoen voi olettaa vielä mitään oppilaan luonteesta, tekemisistä tai käytöksestä – tärkeintä on kuunnella ja tutustua meihin. Epärealististen ennakko-oletusten purkaminen on tärkeää, sillä se ehkäisee leimaamista.

5.

Anna minun kertoa tarinani

Huostaanotetut joutuvat usein kohtaamaan arvioivia ja huolestuneita katseita. Nämä katseet kuuluvat henkilöille, jotka uskovat tietävänsä jotain minusta: näille ihmisille on kerrottu tarina, jonka kertomiseen en ole saanut osallistua, ja jonka sisällöstä en voi olla koskaan varma. Tällaisten katseiden keskellä kasvamisen saattaa tuntua ahdistavalta, tungettelevalta ja häpäisevältä. Älä pahenna tätä olettamalla tietäväsi oppilaasta sen enempää kuin mitä todella tiedät. Anna hänen osallistua oman tarinansa kertomiseen, jos hän sitä tahtoo.

6.

En ole mikään lasimaljakko!

Huostaanotto sinänsä ei tarkoita vielä sitä, että minua täytyisi paapoa, varjella tai suojella vielä sen kummemmin kuin muitakaan. Kaikissa meissä on potentiaalia. Jos alan uskoa, että olen hauras, heikko ja kykenemätön ponnistamaan korkealle, eivät vahvuuteni pääse oikeuksiinsa. Tämän takia onkin tärkeää pyrkiä kohtaamaan huostaanotetut ensisijaisesti oppilaina muiden joukossa, sivuuttamatta kuitenkaan heidän tilanteensa erityisyyttä.

7.

Opi lukemaan tilanteita ja auta minua vain silloin, kun tarvitsen

Huostaanotettu saattaa tarvita tukea kaverisuhteissa ja ylipäättään luokan sosiaalisen maailman osana olemisessa. Opettele lukemaan luokassa vallitsevaa sosiaalista ilmapiiriä sekä erottamaan ne hetket, jolloin nuori kaipaa ulkopuolisen apua. Auta oppilasta silloin kun hän sitä tarvitsee, mutta älä hyysää turhaan!

TOIVOISIN
SINUN
TIENTÄVÄN...

*Sijaishuollossa
asuvien lasten ja
nuorten viestejä
koulun aikuisille*

 sisukas

